

10.9 ניתוח חוקים עסקיים

ערך ועיבד: איציק סיון מתוך סעיף 10.9 של BABOK

10.9.1 מטרה

משתמשים בניתוח חוקים עסקיים לצורך זיהוי, ביטוי, אימות, עידון וארגון של חוקים שמעצבים את ההתנהגות העסקית היומית ומנחים את קבלת ההחלטות התפעוליות.

10.9.2 תיאור

מדיניות עסקית הינן הוראות שמאפשרות פיקוח, השפעה, רגולציה על פעילויות של אנשים בארגון או הארגון עצמו. ניתן לבטא את המדיניות העסקית כאוסף של חוקים עסקיים..

עקרונות בסיסיים לניהול חוקים עסקיים

- החוקים יתבססו על טרמינולוגיה ארגונית אחידה ועקבית(מילון מונחים)
- הטרמינולוגיה צריכה להיות עקבית עם הטרמינולוגיה של המודל הלוגי
- החוקים מנותקים מהטכנולוגיה וצריכים להיות מובנים על ידי אנשי עסקים
- הגדרת החוקים בצורה נפרדת מהמימוש שלהם
- הגדרת החוקים ברמה אטומית בצורה הצהרתית(declarative)
- יש למנוע סתירות בין החוקים
- הגדרת החוקים בנפרד מהתהליכים המושפעים או שמהווים עבורם אילוץ
- קישור החוקים להחלטות שמשמשות בהם
- תחזוקת החוקים בצורה שתאפשר שינוי והתאמה גמישים בהתאם להתפתחות העסקית
- ניתן לייצג אוסף של חוקים לקבלת החלטה תפעולית על ידי טבלאות החלטה/עצי החלטה

10.9.3 אלמנטים

1. חוקים הגדרתיים

- חוק הגדרתי מגדיר מושג או מייצר ידע חדש
- חוק הגדרתי מייצג משהו שהוא בדרך כלל נכון תמיד(או לא נכון תמיד)
- חוק הגדרתי מייצג ידע תפעולי
- חוק הגדרתי מגדיר לעתים כיצד מידע יוסק/יחושב על סמך אינפורמציה קיימת
- דוגמא: לקוח ייחשב ללקוח מועדף אם הוא מבצע יותר מ 10 הזמנות בחודש
- דוגמא: סכום קניה מזכה למשלוח חינם 4000 ש"ח
- דוגמא לחוק הגדרתי חישובי: סכום המע"מ לעסקה=(סכימה של מחירי כל הפריטים שחל עליהם מע"מ מוכפל בכמות שלהם)* אחוז מע"מ בתוקף
- דוגמא: מייל ולידי הוא מייל שלא חוזר תוך 60 שניות

2. חוקים התנהגותיים

- חוקים התנהגותיים משמשים לקביעת ההתנהגות בפעילות העסקית היום יומית
- חוק התנהגותי מגדיר מחויבות/איסור/פעילות/תהליך שהארגון מחייב.
- הניסוח של חוק התנהגותי יכול להיעזר בחוקים הגדרתיים

- בניגוד לחוקים הגדרתיים חוקים התנהגותיים ניתנים להפרה ולכן יש לעתים יש לספק חוקים התנהגותיים גם להפרה
- דוגמא לחוק התנהגותי: ללקוח חייב להיות מייל ולידי (הדרישה: למערכת תהיה יכולת לשליחת מייל ללקוח ובדיקת קבלתו)
- דוגמא לחוק התנהגותי: המערכת לא תאפשר ביצוע הזמנה אם כתובת החיוב שסופקה על ידי הלקוח אינה זהה לכתובת החיוב בכתובת שסופקה על ידי חברת האשראי
- דוגמא: אם קונה רכש בסכום העולה על סכום מזכה למשלוח חינם אזי המשלוח הוא בחינם